

Co oznacza sformułowanie: *dostosowanie wymagań edukacyjnych*?

Zgodnie z [Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych \(ze zmianami z dn. 17.11.2010 r.\)](#), nauczyciel jest obowiązany indywidualizować pracę z uczniem na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, odpowiednio do jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych na podstawie:

- **opinii** poradni psychologiczno-pedagogicznej/poradni specjalistycznej
- **orzeczenia** o potrzebie kształcenia specjalnego/nauczania indywidualnego.

Zasada ta dotyczy również pracy z uczniem nieposiadającym orzeczenia lub opinii, ale który objęty jest pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole – na podstawie ustaleń zawartych w opracowanym dla niego planie działań wspierających (PDW). **Poradnia daje przede wszystkim wskazania ogólne na podstawie badań diagnostycznych, a do zadań nauczycieli należy ich konkretyzacja podczas bezpośredniej pracy z dzieckiem.**

Czym są wymagania edukacyjne? Wymagania edukacyjne są formułowane w oparciu o realizowany program nauczania oznaczają oczekiwane przez nauczyciela osiągnięcia ucznia. Wymagania powinny być szczegółowo określone na poszczególne stopnie (oceny) szkolne.

Ustalając wymagania edukacyjne nauczyciel powinien kierować się zaleceniami zawartymi w opinii poradni oraz potrzebami edukacyjnymi dziecka rozpoznanymi przez uczących go nauczycieli. **Wymagania muszą zapewniać realizację celów edukacyjnych wynikających z podstawy programowej w takim stopniu, w jakim jest to możliwe z uwagi na występujące u ucznia trudności w uczeniu się.** W żadnym wypadku dostosowanie wymagań nie oznacza zejścia poniżej podstawy programowej. Zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.

Podstawowym celem dostosowania wymagań jest wyrównanie szans edukacyjnych uczniów oraz zapobieganie wtórnym zaburzeniom sfery emocjonalno- motywacyjnej. Poziom wymagań musi być adekwatny do możliwości dziecka, by mogło one mu sprostać.

Obszary dostosowania obejmują:

- o warunki procesu edukacyjnego tj zasady, metody, formy, środki dydaktyczne
- o zewnętrzną organizację nauczania (np. posadzenie ucznia słabosłyszącego w pierwszej ławce)
- o warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania)

Mówiąc o dostosowywaniu wymagań do dysfunkcji dziecka nie można zapominać o ocenianiu zachowania. Warto o tym pamiętać oceniając np. zachowanie ucznia ze zdiagnozowanym ADHD.

Najważniejszym problemem jest utrzymanie/wzmacnianie motywacji do uczenia się – jeżeli wymagania będą spostrzegane przez ucznia, jako leżące w granicach jego możliwości, wówczas będą skłaniały go do odpowiedniego wysiłku edukacyjnego. Uczeń powinien mieć szanse otrzymywania ocen wg pełnej skali ocen. Warunkiem koniecznym efektywnej współpracy przedszkole/szkola– dom jest poinformowanie rodziców/prawnych opiekunów dziecka o ustalonych wymaganiach. **Wskazane jest zawarcie pisemnego kontraktu między nauczycielem/terapeutą oraz rodzicem i dzieckiem, w którym będą konkretne zobowiązania wszystkich stron** (przykładowy wzór na końcu artykułu). Np. jeżeli jednym z wymagań edukacyjnym z języka polskiego na poziomie koniecznym (ocena dopuszczająca) jest umiejętność wyszukiwania najważniejszych informacji w tekście w czasie cichego czytania, to dla dziecka z problemami dyslektycznymi będzie to wyszukiwanie najważniejszych informacji w tekście w czasie cichego czytania, z wykorzystaniem pytań pomocniczych przygotowanych przez nauczyciela. Nauczyciel, stosujący wobec takiego ucznia łagodniejsze kryteria oceniania w zakresie tych sprawności i umiejętności, które sprawiają mu szczególne problemy, ma prawo wymagać od niego większego wkładu pracy w porównaniu z innymi uczniami.

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH – zasady ogólne

1. **Uczniowie o inteligencji niższej niż przeciętna** - uzyskują słabe wyniki w nauce, pomimo dużego własnego nakładu pracy i intensywnej stymulacji rozwoju; program szkoły ogólnodostępnej jest dla nich trudny, a przede wszystkim **zbyt szybko realizowany**. W tej grupie uczniów można mówić o obniżeniu wymagań pamiętając jednak, że obniżenie kryteriów jakościowych nie może zejść poniżej podstawy programowej. Konieczne jest dostosowanie zarówno w zakresie formy, jak i treści wymagań.

Ogólne wymagania co do formy :

- o omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności
- o pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie
- o podawanie poleceń w prostszej formie
- o unikanie trudnych/bardzo abstrakcyjnych pojęć
- o częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu
- o unikanie pytań problemowych, przekrojowych
- o uwzględnienie wolniejszego tempa pracy (mniej zadań na klasówkach, zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie)
- o szerokie stosowanie zasady pogłębłości
- o odrębne instruowanie dzieci – tłumaczenie poleceń

2. **Uczniowie słabo widzący** (dotyczy takiego osłabienia wzroku, które nawet przy użyciu szkieł korekcyjnych wpływa negatywnie na osiągnięcia szkolne).

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odblaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność)
- udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej
- podawanie modeli/przedmiotów/konstrukcji geometrycznych do obejrzenia z bliska/na kartkach większego formatu
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość dziecka związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań)
- umożliwienie dziecku korzystania z audiobooków lektur szkolnych
- częste zadawanie pytania „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

3. **Uczniowie słabo słyszący** (dotyczy głównie dzieci, które używają aparatu słuchowego).

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

1. zapewnienie dobrego oświetlenia klasy oraz miejsca dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna.
2. nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę
3. należy mówić do dziecka wyraźnie, używając normalnego głosu i intonacji, upewniając się, czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez dziecko - w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie.
4. w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych
5. pisanie ze słuchu – należy stosować ćwiczenia w pisaniu ze słuchu tylko wyrazów lub zdań wcześniej z dzieckiem utrwalonych, w oparciu o znane mu słownictwo. Można także to zadanie zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu.
6. przy ocenie prac pisemnych nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu

7. przy ocenie osiągnięć ucznia należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

4. **Specyficzne trudności w uczeniu się** (np. dyskalkulia, dysgrafia, dysortografia, dysleksja)

Dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. **Diagnoza dysleksji nie daje możliwości obniżenia wymagań.** Należy natomiast dbać o rozwój sfery emocjonalnej.

Ogólne zasady postępowania z uczniem z dysleksją rozwojową

- unikanie odpytywania z głośnego czytania przy całej klasie (gł. dzieci młodsze).
- ograniczanie czytania obszernych lektur do rozdziałów istotnych ze względu na omawianą tematykę, akceptowanie korzystania z lektur w formie audiobooków/filmów/materiałów skróconych, jako uzupełnienia samodzielnie przeczytanych rozdziałów
- kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów
- ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania zmniejszenie liczby zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużenie czasu pracy.
- ograniczanie tekstów do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku; ew. przygotowanie dla dziecka gotowej notatki do wklejenia.
- przygotowywanie pisemnych sprawdzianów w formie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami
- wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych.
- w przedmiotach ścisłych w ocenie pracy ucznia wskazana jest koncentracja na prześledzeniu toku rozumowania w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny - wystawienie uczniowi oceny pozytywnej. Należy zwrócić uwagę na graficzne rozplanowanie sprawdzianów – pod treścią zadania powinno być wolne miejsce na rozwiązanie. Tam, gdzie jest taka możliwość, pozwolić na korzystanie z gotowych wzorów, tablic itp.
- unikanie wrywania do odpowiedzi - umożliwienie przypomnienia wiadomości, koncentracji, opanowania napięcia emocjonalnego często blokującego wypowiedź
- złagodzenie kryteriów wymagań z języków obcych. Uczeń mający problemy z opanowaniem ojczystego języka prawie zawsze ma trudności z mówieniem, rozumieniem, czytaniem i pisanem w języku obcym
- podczas oceny prac pisemnych - nie uwzględniać poprawności ortograficznej lub oceniać ją opisowo. Zamiast klasycznych dyktand można robić sprawdziany polegające na uzasadnianiu pisowni wyrazów, odwołując się do znajomości zasad ortograficznych oceniać odrębnie merytoryczną stronę pracy i odrębnie poprawność pisowni, nie uwzględniając tej drugiej oceny w ostatecznej klasyfikacji. Podczas prac pisemnych pozwolić na korzystanie ze słowników ortograficznych.
- Dysgrafia - wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, pisma na komputerze. Nie należy również oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach. Jeśli pismo dziecka jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną

5. **Dzieci nadpobudliwe (nie tylko ze zdiagnozowanym ADHD)** – głównym problemem jest zachowanie tych dzieci, utrudniające prowadzenie lekcji oraz problemy w nauce, wynikające z trudności w koncentracji uwagi.

Ogólne zasady postępowania z uczniem nadpobudliwym

- poświęcanie dziecku dużo uwagi, uczenie współdziałania, pracy w grupie
8. ustalenie zrozumiałych dla dziecka reguły
 9. stosowanie zrozumiałego dla dziecka systemu pochwał i kar; wskazana życzliwa konsekwencja; wszystkie konsekwencje pozytywne jak i negatywne wyciągać natychmiast
 10. wzmacnianie wszystkich przejawy pożądanego zachowania;
 11. wydawanie poleceń krótkimi, zdecydowanymi zdaniami

12. przekazywanie treści w jasnej, prostej i krótkiej formie; zadania powinny być krótkie, ale urozmaicone
 13. pomóc dziecku zorganizować świat wokół siebie; usuwać z otoczenia dziecka przedmioty, plakaty, obrazki, które mogą je rozpraszać; w miarę możliwości działać według wcześniej ustalonego planu
 14. pilnowanie, by uczeń wychodził do domu z zapisanym zadaniem domowym
6. **Dzieci z MPD (mózgowe porażenie dziecięce)** - oprócz dominujących zaburzeń ruchowych (niedowłady kończyn, ruchy mimowolne, zaburzenia równowagi), występować mogą różnego stopnia opóźnienia rozwoju umysłowego, zaburzenia zachowania, uszkodzenia narządu wzroku, słuchu i nieprawidłowości w rozwoju mowy.

Ogólne zasady postępowania z uczniem z MPD

- posadzenie ucznia jak najbliżej tablicy, zapewnienie pomocy koleżeńskiej ze strony ucznia zdolnego, zrównoważonego emocjonalnie
- w miarę możliwości odpytywanie ustnie
- sprawdziany dostosowane do możliwości dziecka z uwzględnieniem jego różnych trudności
- nie ocenianie strony graficznej prac i zeszytów
- praca na konkretach
- wydłużenie czasu opanowania dłuższych treści materiału

7. Dzieci upośledzone umysłowo

Upośledzenie umysłowe - to stan niedostatecznej sprawności intelektualnej wskutek niedorozwoju lub uszkodzenia we wczesnym dzieciństwie tkanki mózgowej.

Dzieci upośledzone umysłowo w stopniu lekkim charakteryzuje nieudolność syntetycznego ujmowania zdobytych wiadomości i wiązania ich w logiczne całości, ubóstwo wnioskowania i sądów.

Ogólne zasady postępowania

- umożliwianie pracy w małych grupkach, korzystając ze wsparcia i kompetencji kolegów,
- praca na konkretach z uwzględnieniem krótkotrwałych okresów koncentracji
- kierowanie krótkich i zrozumiałych poleceń
- atrakcyjny wizualnie materiał podawać etapami, krótkimi porcjami; korzystanie z różnych pomocy dydaktycznych
- wykorzystywanie dobrego poziomu pamięci operacyjnej
- uwzględnianie wolnego tempa uczenia się; więcej czasu na opanowanie materiału, materiał podzielony na mniejsze partie
- angażowanie do wypowiedzi ustnej uporządkowanej
- przy ocenianiu uwzględnianie możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy
- stosowanie pytań naprowadzających, wyjaśnianie poleceń podczas sprawdzianów
- zwracanie szczególnej uwagi na odróżnianie istotnych szczegółów; podkreślanie markerem rzeczy ważnych do zapamiętania; stosowanie ćwiczeń doskonalących szybkość i precyzję spostrzegania
- uwzględnianie w ocenie wkładu pracy w wykonanie ćwiczenia,
- stosowanie różnorodnych form wzmocnień pozytywnych w celu zwiększenia motywacji do nauki.

Dzieci upośledzone umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym - bardzo duże utrudnienia w przyswajaniu pojęć abstrakcyjnych, w rozumieniu stosunków logicznych (przedoperacyjny poziom rozwoju poznawczego), mowa często jest agramatyczna, bełkotliwa i niewyraźna, słownictwo ubogie.

Ogólne zasady postępowania

- bazowanie na doświadczeniach z życia codziennego; na tekstach wierszy, piosenek, opowiadań związanych z życiem codziennym, często wprowadzać zajęcia praktyczne;

pracować z uczniem na konkretnych modelach, kolorowych ilustracjach, ruchomych elementach

- kontrolowanie uwagi ucznia: zajęcia i zadania powinny być urozmaicone, często zmieniane, by nie dopuszczać do nudy
- większy nacisk na wypowiedzi ustne
- wzbogacanie słownika, w czasie wypowiedzi naprowadzanie na właściwy tok myślenia,
- mobilizowanie do ćwiczeń usprawniających spostrzeganie, odróżnianie istotnych cech, szczegółów, przedmiotów na ilustracjach
- zachęcanie do wykonywania prac plastycznych w celu usprawniania grafomotoryki.
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie,
- wydłużanie czasu na wypowiedzi ustne i prace pisemne;
- liberalne ocenianie poprawności ortograficznej i graficznej pisma,
- ocenianie za wiedzę i wysiłek włożony w wykonanie zadania.

DOBRA RADA

Wskazane jest opracowanie szczegółowych **Sposobów dostosowania wymagań edukacyjnych** odpowiednio do różnych problemów rozwojowych dzieci, z podziałem na wszystkie grupy przedmiotów (język polski, języki obce, przedmioty ścisłe, historia, biologia, przedmioty artystyczne, wychowanie fizyczne) – w zakresie

- zasad prezentacji materiału
- form sprawdzania wiedzy i umiejętności
- zasad oceniania
- kryteriów pełnej skali ocen.

Tak przygotowana baza będzie służyła do przygotowania indywidualnych wskazówek do konkretnego ucznia przy wykorzystaniu dodatkowych informacji uzyskanych z opinii/orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznych. Te wskazówki z kolei mogą być zawarte w Kontraktach między szkołą a rodzicami i dziećmi. Taka kolejność postępowania ułatwi pracę osobom odpowiedzialnym za zorganizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach, a rodzicom i dzieciom uświadomi, że uzyskanie opinii z poradni nie jest zwolnieniem z obowiązków szkolnych. Na jej podstawie nauczyciel może oceniać pracę ucznia jakościowo, a nie tylko ilościowo, jednak uczniowie z różnego rodzaju dysfunkcjami powinni wykazać się samodzielną pracą, wykonywać dodatkowe zadania i ćwiczenia, które pomogą im w przezwyciężeniu trudności. Na podstawie kontraktu rodzice i dziecko powinni się czuć odpowiedzialni za wykonanie tych zadań. Wówczas widać, że dziecko pracuje nad konkretnymi problemami, a nie jest uprzywilejowanym uczniem w klasie, co może prowadzić do dodatkowych problemów społecznych z rówieśnikami. Tylko efektywna pełna współpraca szkoła-dom umożliwi nauczycielom korzystanie z pełnej skali ocen (por. załącznik nr 3).

W załączeniu

1. Szczegółowe sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych na przykładzie ADHD
2. Kontrakt z rodzicami i uczniem dziecka z diagnozą dysleksji rozwojowej
3. Wymagania wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na poszczególne oceny - na przykładzie przedmiotu: język obcy

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Nazwisko i imię:

Klasa:

Rok szkolny:

Numer opinii/orzeczenia:

Diagnoza: **ADHD – zespół nadpobudliwości psychoruchowej**

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- wyznaczanie uczniom konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze możliwe do zrealizowania etapy,
- wydawanie jasno sformułowanych poleceń,
- przekazywanie treści w jasnej, prostej i krótkiej formie,
- wzmacnianie wszystkich przejawów pożądanego zachowania,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- zmniejszanie materiału przepisywanego z tablicy do zeszytu,
- wzmacnianie motywacji do nauki,
- poświęcanie dziecku więcej czasu niż innym uczniom,
- zachęcanie do zadawania pytań,
- pobudzanie zainteresowań ucznia, angażowanie ucznia w bardzo konkretne działania,
- przypominanie o istniejących regułach, wyciąganie konsekwencji po kilku przypomnieniach,
- skupianie uwagi dziecka na tym, co najważniejsze (wyróżnianie kolorem);

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- zadawanie prac domowych sformułowanych w sposób jasny i przejrzysty,
- zadawanie zadań krótkich i urozmaiconych,
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie,
- dzielenie zadań i prac domowych na mniejsze zadania cząstkowe,
- dzielenie dłuższych sprawdzianów na części,
- sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzonego materiału,
- przypominanie o sprawdzianach, testach i pracy domowej;

3. Zasad oceniania:

- stosowanie zrozumiałego dla dziecka systemu pochwał i kar,
- dostosowanie wymagań do możliwości dziecka.

KONTRAKT

zawarty na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, ustalający warunki współpracy

nauczyciela/terapeuty

i rodziców (opiekunów)

dla dobra dziecka

1. Nauczyciel/terapeuta zobowiązuje się do:

Np. przy diagnozie dysleksji rozwojowej

- organizowania pomocy w formie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych lub koordynowania samodzielnej pracy dziecka w domu,
- informowania o dostępnych materiałach i środkach umożliwiających pomoc uczniom z dysleksją,
- proponowania materiałów do ćwiczeń,
- informowania o postępach dziecka (dwa razy w roku szkolnym),
- proponowania terminów konsultacji dla rodziców,
- odnotowywania udziału ucznia w zajęciach i konsultacjach.

2. Rodzice zobowiązują się do:

Np. przy diagnozie dysleksji rozwojowej

- dostarczenia opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej i omówienia zaleceń z nauczycielem/terapeutą,
- zapewnienia dziecku materiałów do ćwiczeń,
- kontrolowania systematyczności uczęszczania na zajęcia,
- udziału w konsultacjach z terapeutą i nauczycielami,
- wspierania dziecka w jego działaniach, zachęcania go, rozmawiania z nim, poświęcania mu większej ilości czasu, interesowania się jego efektami i osiągnięciami w nauce,
- motywowania dziecka do stałych i ciągłych ćwiczeń,
- chwalenia i rozsądnego nagradzania dziecka za efekty pracy, a szczególnie za włożony wysiłek,
- zachowania umiaru w pomocy przy lekcjach.

RODZIC

.....

NAUCZYCIEL/TERAPEUTA

.....

RODZIC

.....

UCZEŃ

.....

DATA

.....

Wymagania na poszczególne oceny dla uczniów z opiniami i orzeczeniami

JĘZYK OBCY

OCENA	WYMAGANIA
Niedostateczna	uczeń nie opanował minimum wiadomości z języka obcego. Niechętnie uczestniczy w lekcjach, nie wykonuje ćwiczeń i zadań przygotowanych przez nauczyciela, nie posiada zeszytu ani podręcznika, nie odrabia zadań domowych.
Dopuszczająca	uczeń posiada uzupełniony zeszyt i podręcznik do języka obcego, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Opanował przynajmniej kilka kluczowych słów z danej lekcji, nie potrafi ich właściwie napisać, ale ich wymowa przynajmniej trochę przypomina wymowę danego słowa w języku obcym. Potrafi dopasować obce słowa do ich polskich odpowiedników. Potrafi wykonywać ćwiczenia gramatyczne bazując na przedstawionych przykładach zdań. Wykonuje ćwiczenia i zadania z pomocą nauczyciela. Popełnia błędy zarówno gramatyczne jak i leksykalne. Słabo czyta, ale stara się odczytywać tekst, w razie dużych problemów z czytaniem, stara się powtarzać czytane przez nauczyciela słowa i części zdania.
Dostateczna	uczeń posiada uzupełniony zeszyt i podręcznik do języka obcego, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Jest w stanie opanować przynajmniej 7 słów z danej lekcji, potrafi je w miarę poprawnie wymówić, choć może popełniać błędy w pisowni. Potrafi podać polskie odpowiedniki tych słów, dopasować obce słowa do ich polskich odpowiedników. Potrafi wykonywać zadania gramatyczne bazując na przedstawionych przykładach, potrafi ogólnie scharakteryzować dany czas gramatyczny (operator, końcówka, zastosowanie, kilka charakterystycznych słów). Wykonuje ćwiczenia i zadania z pomocą nauczyciela, ale również samodzielnie, a nauczyciel tylko monitoruje jego postępy. Popełnia liczne błędy zarówno gramatyczne jak i leksykalne. Potrafi przeczytać tekst, choć z licznymi błędami. Potrafi częściowo zrozumieć czytany tekst i wydobyć chociaż kilka kluczowych informacji.
Dobra	uczeń starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy do języka obcego, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Jest w stanie opanować większą część słownictwa z danej lekcji i polskie odpowiedniki słów angielskich, choć może popełniać nieliczne błędy w pisowni. Zna zasady zastosowania danego czasu czy konstrukcji gramatycznej, potrafi utworzyć zdania w danym czasie, choć mogą być one z nielicznymi błędami. Rozumie sens prostych tekstów i potrafi wydobyć z nich kluczowe informacje i zapisać je. Potrafi samodzielnie tworzyć proste teksty. Potrafi ładnie czytać, choć może popełniać nieliczne błędy.
Bardzo dobra	uczeń starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy do języka obcego, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Jest w stanie opanować większą część słownictwa z danej lekcji i polskie odpowiedniki słów obcych. Uczeń ładnie czyta, popełnia tylko nieliczne błędy w wymowie. Zna zasady zastosowania danego czasu czy konstrukcji gramatycznej, potrafi utworzyć zdania w danym czasie. Rozumie sens tekstów (prostych i złożonych) i potrafi wydobyć z nich kluczowe informacje i zapisać je. Potrafi napisać i zorganizować tekst, choć mogą występować w nim błędy gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne. Potrafi wypowiadać się w języku obcym na tematy z życia codziennego.

BIBLIOGRAFIA

1. Bogdanowicz M., Adryjanek A., (2005), *Uczeń z dysleksją w szkole. Poradnik nie tylko dla polonistów*, Gdynia, Operon
2. Bogdanowicz M., Czabaj R., (2008), *Modelowy system profilaktyki i pomocy psychologiczno-pedagogicznej ucznia z dysleksją*, Gdynia, Operon
3. Bogdanowicz M., Smoleń M., (red.) (2004), *Dysleksja w kontekście nauczania języków obcych*, Gdańsk, Harmonia
4. Brejnak W., (2005), *Dysleksja. Poradnik dla nauczycieli, wychowawców i rodziców*, Warszawa PZWL
5. Oszwa U., (2008), *Zaburzenia rozwoju umiejętności arytmetycznych. Problem diagnozy i terapii*, Kraków, Impuls